N°. 71.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 6 SEPTEMBER.

PUBLICATIE.

De STAATSRAAD, GOUVERNEUR der Provincie *Noord-Brabant*, brengt bij deze ter kennisse van de in- en opgezetenen dezer Provincie:

1°. Dat de GROOTE JAGT binnen dezelve zal geopend worden *op Maandag den tienden September aanstaande*, en dat de sluittijd nader zal worden bekend gemaakt.

2°. Dat echter de Jagt niet zal mogen worden uitgeoefend op gronden, waarop nog *graangewassen of peulvruchten* te velde staan.

3°. Dat het aan ieder verboden wordt buiten den *Dingsdag*, *Vrijdag* en *Zaturdag* van iedere week, met de lange Jagt te jagen en telkens meer te vangen dan *vijf* hazen.

4°. Dat, ingeval van vervoer van wild, naar de Provinciën waar de Jagt nog niet zal geopend zijn, de Houtvesters gemagtigd zijn tot het afgeven van konsent-biljetten, geldig voor den tijd, welke tot gemeld vervoer zal benoodigd worden geoordeeld.

Geschiedende deze kennisgeving achtervolgens de bepaling van den Opperhoutvester, met overleg van H. E. G. A. de heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, en worden de daarbij geconcerneerde Ambtenaren gelast, om op de stipte nakoming der voorschreven bepalingen te letten en te zorgen, dat tegen de overtreders, overeenkomstig de Wet, naar eisch van regten worde geprocedeerd.

En opdat een ieder, dien zulks aangaat, hiervan kennis drage, zal deze in plano worden gedrukt en in alle Steden en Gemeenten dezer Provincie worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks te doen gebruikelijk is, en in de binnen deze Provincie uitgegeven wordende Nieuwspapieren worden geïnsereerd, ten einde daaraan nog meerdere publiciteit te geven; zullende deze bekendmaking voorts, door middel van het *Provinciaal Blad*, worden gebragt ter kennis van de Distrikts-Kommissarissen, de stedelijke en plaatselijke Besturen, het Provinciaal Geregtshof, de Regtbanken en Kanton-Geregten, en de Ambtenaren van het publiek Ministerie bij dezelve fungerende; alsmede van den heer Procureur-Generaal en den heer Kapitein, Kommandant der Koninklijke Maréchaussée binnen deze Provincie, respective tot narigt, en om tot de uitvoering dezer mede te werken en daaraan de hand te bieden.

's Hertogenbosch, den 30. Augustus 1849.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
A. J. BORRET.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, gezien het op den 26. Julij 1849 door den Stedelijken Raad gearresteerde Reglement op het Ruimen en Vervoeren van den Secreetmest binnen deze Stad.

Gezien de Missive van H. E. G. A. de Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie *Noord-Brabant*, van den 31e dier Maand, Litt. Z, Afdeeling Policie, houdende: dat de in hetzelve Reglement vervatte bepalingen, geene stof tot bedenkingen voor H. E. G. A. hebben opgeleverd.

Gelet op Art. 70, in verband met Art. 100 van het Reglement voor het Bestuur der Stad *Breda*, gearresteerd bij Z. M. Besluit van den 4e Januarij 1824, n°. 112.

Brengen bij deze ter kennisse van het algemeen, den inhoud van voorbedoeld Reglement, hetwelk van af den achtsten dag na de Afkondiging verbindende zal zijn, luidende hetzelve als volgt:

De Raad der stad Breda, overwegende, dat bij onderscheidene Regterlijke Arresten het is uitgemaakt, dat de vrije beschikking over den Secreetmest behoort te verblijven aan de Ingezetenen als hunnen eigendom.

In aanmerking nemende de noodzakelijkheid, om zoo wel in het belang der algemeene gezondheid, als van eene goede Policie, omtrent het ruimen en vervoeren van dien Secreetmest eenige vaste bepalingen daar te stellen, heeft gearresteerd het navolgende:

REGLEMENT op het Ruimen en Vervoeren van den Secreetmest binnen de Stad Breda.

Art. 1. De personen, die Secreetputten willen doen ruimen, zullen daarvan drie dagen te voren moeten kennis geven aan den Kommissaris van Policie.

Er zal geene opening van den Secreetput, noch ruiming mogen plaats hebben, dan op een schriftelijk bewijs van den Kommissaris van Policie.

Art. 2. Er zal zijn een Pachter van Stads wege, aan wien zich zullen kunnen vervoegen, diegenen, welke hunne Secreetputten willen doen ruimen.

Art. 3. De Pachter zal aan Burgemeester en Wethouders voordragen en doen agreëren de Nachtwerkers, die hij zal in het werk stellen.

Art. 4. De Pachter zal volgens de orde der aanvragen, de noodige Nachtwerkers ter beschikking stellen der personen, die van hunne dienst verlangen gebruik te maken.

Art. 5. Daags voor het ruimen zal de Nachtwerker de geburen, in den omtrek van vijftig ellen, waarschuwen.

Art. 6. De Pachter zal het noodige verschaffen om den afstand tusschen den Secreetput en de Stortkar, met behoorlijk gesloten Lantaarns te verlichten.

Art. 7. De Pachter zal naauwkeurig zorg dragen, dat er bij het vervoeren geene sporen van storting, of wat van dien aard, op Stads Straten zoude kunnen zigtbaar zijn; ingeval een onvoorzien toeval zulks mogt hebben veroorzaakt, zal hij op staande voet de straat door zijn werkvolk met water behoorlijk doen afschrobben en zuiveren, opdat van het gestortte niet het minste voor de reuk of het gezigt overblijve.

Art. 8. Bij het ruimen der Secreten is het den Pachter ten strengste verboden, om eenig daaruit voorkomend water, drek of ander vuilnis te storten of te leiden in de Straatgoten, Riolen, Waterleidingen, Grachten, Havens of Wateren, of zich daarvan op eene andere wijze als door het vervoer met zijne karren, te ontdoen.

Art. 9. Het is uitdrukkelijk verboden eenigen hoop van Secreetmest of van alle andere stoffen te maken, waarvan de uitwazemingen nadeelig voor de gezondheid of hinderlijk voor de geburen zouden kunnen zijn.

Art. 10. De Pachter zal met den eigenaar omtrent de ruiming, zoodanige schikkingen kunnen maken, als hij zal goedvinden; echter zal, wanneer de Secreetmest aan den eigenaar verblijft, voor elk uur werkens, niet meer mogen worden gerekend dan één gulden.

(*Het vervolg en slot hierna*).

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat in den loop dezer maand, door de Heeren Opper-Brandmeesters, vergezeld door den Kommissaris van Policie en den Stads-Architect, zal worden gedaan eene generale Brandschouwing, waarbij naauwkeurig zal worden gelet, of de stookplaatsen zijn gezuiverd, en of alle brand- of ligt vuur vattende stoffen, op eenen genoegzamen afstand van de schoorsteenen en stookplaatsen zijn verwijderd en geborgen; met uitnoodiging om gemelde Opper-Brandmeesters in hunne te doene inspectie geenzins te belemmeren, en met waarschuwing voorts, dat allen en een iegelijk, zonder onderscheid, die zullen worden bevonden te zijn in contraventie van het Reglement op het weren van brand, zullen worden beboet en gestraft, overeenkomstig de bepalingen tegen de overtreders gestatueerd.

Breda, den 3. September 1849.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
L. D. G. TEYCHINÉ.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, ontvangen hebbende eene missive van den Heer Controleur van 's Rijks Belastingen alhier, van den 3. September 1849, N°. 337, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat het Primitief Kohier der Patenten, over het dienstjaar 18⁴⁹/₅₀, op den 27. Augustus 1849, door Zijne Excell. den Heer Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie is executoir verklaard, en op heden aan den Ontvanger der Directe Belastingen, ter invordering is uitgereikt.

Breda, den 4. September 1849.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den September.

Uit de berigten, die men omtrent de werkzaamheden der thans vergaderde departementale raden ontvangt, blijkt meer en meer dat de aan die raden door zekere partij gerigte uitnoodiging om zich voor eene onverwijlde herziening der constitutie te verklaren, bij hen zeer weinig ingang heeft gevonden. Men meent dat dit punt bij de meesten zelfs niet ter sprake zal komen. Intusschen beklaagt men zich, dat zich in sommige dier raden in andere opzigten eene strekking openbaart om zich tot eene soort van onafhankelijke departementale parlementen te verheffen en hunne bevoegdheid buiten den bij de wet aangewezen kring uit te breiden, hetgeen tot moegelijke verwikkelingen aanleiding zou kunnen geven. Onder de tot dusver bij die vergadering in beraadslaging gekomen onderwerpen, bekleedt de belasting op de dranken eene voorname plaats. Een veertigtal der raden heeft den wensch uitgedrukt, dat die belasting voor goed afgeschaft moge worden. Andere daarentegen verlangen dat niet alleen deze belasting, maar ook die op het zout moge worden hersteld. Ook omtrent de wetgeving op de verkiezingen en het vraagstuk van het openbaar onderwijs ziet men belangrijke beraadslagingen bij die collegiën te gemoet.

— De generaal *Oudinot* dacht den 24 en 25sten Augustus van Rome naar Napels te vertrekken. Eene dagorder aan het leger en eene proclamatie aan de Romeinen hebben op eene officiële wijze zijne terugroeping

en de overdragt van het opperbevel in handen van den generaal *Rostolan* kenbaar gemaakt. — De Paus zou voornemens zijn eerst veertien dagen te Portici door te brengen en alsdan naar zijne Staten terug te keeren, en wel naar Loretto, om aldaar te vertoeven tot dat de Fransche troepen Rome hebben verlaten. — Men verzekerde te Rome dat de maarschalk *Radetzky* in den nacht van den 23 op den 24sten Augustus aldaar was aangekomen en onmiddellijk naar Napels en Gaëta door zou reizen. — Het stedelijk bestuur van Rome had den 23sten ter eere van den generaal *Oudinot* in de salons van het Kapitool eene soirée gegeven, gedurende welke aan den aanvoerder der expeditie eene medaille werd overgereikt, ter gedachtenis aan zijn intrekken binnen Rome geslagen, alsmede een afschrift van een besluit der stedelijke regering, waarbij bevolen wordt eene inscriptie ter eere van den bevrijder van Rome in de zaal der groote nationale mannen te plaatsen.

— De minister van binnenlandsche zaken en politie te Rome heeft doen bekend maken, dat ieder, die weigert de schatkistbiljetten tot gedwongen koers in betaling te nemen, zal gestraft worden met boete en gevangenis.

— De maarschalk *Radetzky* heeft bij eene nieuwe proclamatie, den 19 te Mantua aangeplakt, eene algemeene amnestie toegestaan voor alle politieke misdrijven, gedurende 1848 en 1849 bedreven. Van deze amnestie zijn alleen uitgesloten de officieren, de openbare ambtenaren en dezulken, die zich aan manslag hebben schuldig gemaakt.

Van den 3den.

Gisteren heeft de president der republiek den spoorweg van Parijs naar Epernay ingewijd. Het was de eerste maal dat hij zich in oostelijke rigting van de hoofdstad verwijderde; overal in die streken, gekenmerkt door keizer *Napoleon's* laatste worsteling in 1814 tegen het vereenigd Europa: te Lagny, te Meaux, te la Ferté, te Château Thierry, en eindelijk te Epernay, is hij door de bevolking en de nationale garde met de grootste geestdrift ontvangen; herhaalde malen en toenemend, naar gelang van den verderen afstand der hoofdstad, werd onder de kreeten van *leve de republiek! leve de president!* ook die van *leve de keizer!* gehoord, te Château Thierry overtrof deze zelfs de andere; zelfs wil men den kreet *weg met de republiek!* hebben gehoord. Bij het feestbanket te Epernay, merkte men de volgende woorden op van den president der republiek, waarmede hij onder anderen den toast van den maire beantwoordde:

«Toen ik Meaux, la Ferté, Château Thierry doortrok, en eindelijk te Epernay kwam, herinnerde ik mij de roemrijke en kolossale worsteling welke Frankrijk tegen het vereenigd Europa heeft moeten doorstaan, en dacht: indien op dat tijdstip de spoorwegen hadden bestaan, indien keizer *Napoleon* over den stoom had kunnen beschikken, nimmer zou de vreemdeling Frankrijks hoofdstad zijn binnengetrokken!"

Met de grootste geestdrift werden deze woorden toegejuicht.

— Het dagblad *l'Univers* behelst eene bijzondere briefwisseling uit Gaëta, houdende bijzonderheden die niet langer kunnen doen twijfelen aan het misverstand tusschen de fransche onderhandelaren en den pauselijken raad. Daarin wordt onder anderen gezegd, dat men niet begrijpen kan, met welk regt de vreemde gouvernementen zich willen aanmatigen den Paus te noodzaken eene constitutie te verleenen. Het verschil liep hoofdzakelijk over den staatraad, of die namelijk slechts eene raadgevende of eene beslissende stem zou hebben, met andere woorden, of die raad al of niet met den Paus het gezag zou deelen.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 56.50; 5 pCt. 91,55; Rom. Leening 77½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 2den September.

Te Flensburg grepen den 26 en 27sten der afgeloopen maand verregaande ongeregeldheden plaats, tot welke het zingen der Sleeswijksche en Deensche volksliederen bij de schipbrug aanleiding gaf. Een deel der Deenschgezinde bevolking plunderde de huizen van Duitschgezinde ingezetenen uit, en bedreef meerdere wanordelijkheden.

Twee Sleeswijk-Holsteinsche soldaten werden door pistoolschoten gekwetst. Een detachement Pruissen zuiverde de straten, maar den tweeden dag kwam het op nieuw tot dadelijkheden. Deenschgezinde inwoners vormden toen eene veiligheidswacht. De Zweden, die den vorigen avond binnengekomen waren, betrokken de wachtposten, maar mengden zich overigens niet in de zaak. Woensdag is de rust niet verder verstoord.

— Het heeft zich nu wel bevestigd dat de grootvorst *Michael*, den 24sten Augustus, op de parade bij Mokotow, door eene beroerte overvallen en van het paard gestort is, maar het berigt wegens den dood des Vorsten is voorbarig geweest. Echter was zijn toestand zorgwekkend. De Keizer bragt den ganschen nacht bij zijnen Broeder door, die den volgenden morgen de verlorene spraak in zekere mate herkreeg.

— De Keizer van Rusland heeft de gravin weduwe van den in 1831 bij Ostrolenska gesneuvelden generaal *Kicki*, verlof verleend om in het koningrijk Polen eene inzameling van giften ten behoeve van den Paus te doen. Die inzameling geschiedt in de hoofdstad Warschau door de gravin zelve, in de provincie door geestelijken, daartoe door haar uitgenoodigd, terwijl een bisschop, wien de Regering het oppertoezigt over de inzameling heeft opgedragen, de registers van inschrijving uitdeelt.

Den 29sten Augustus kwam de grootvorstin *Olga*, kroonprinses van Wurtemberg, uit St. Petersburg te Warschau aan. Ook de Kroonprins is daar aangekomen.

— De Keizer van Oostenrijk heeft, uit erkentelijkheid voor de groote diensten, hem door de Russen in Hongarije bewezen, een aantal benoemingen gedaan. Daaronder behoort die van den Grootvorst Troonopvolger tot chef van het 7de regiment chevaux légers, van den Grootvorst *Konstantijn* tot ridder der militaire orde van *Maria Theresia*, en van Vorst *Paskewitsch* tot kommandeur dier orde.

Genoemde Monarch heeft den 28sten Augustus bij gelegenheid der viering van het feest ter nagedachtenis van *Göthe*, de voorstelling van diens *Forquato Tasso* in den schouwburg te Weenen bijgewoond.

— De Weener bladen van den 31sten Augustus melden dat de Keizer eerlang Triëst en waarschijnlijk ook de Italiaansche provinciën zou gaan bezoeken.

De overgave van de vesting Komorn heeft nog geen plaats gehad. Uit Pressburg meldt men dienaangaande het volgende:

«Van Komorn hoort men nog altijd niets, en de verwachting dat het zich spoedig zou overgeven blijft steeds onvervuld. De bevelhebber *Klapka* zelf is zeer geneigd om te kapituleren, maar die officieren, welke van de keizerlijke vanen naar het leger der opstandelingen zijn overgeloopen en zich in de vesting bevinden, verzetten zich met alle magt daartegen, en willen zich tot het uiterste verdedigen, wel wetende dat er in geval van overgave, voor hen geen genade te hopen is. Ook is het hun gelukt een deel der bezetting in den waan te brengen, dat na de overgave de tiende man zal worden doodgeschoten. Het meerendeel der bezetting denkt echter anders, en wanneer de proclamatie van *Haynau* betrekkelijk de amnestie in de vesting bekend wordt, dan zal waarschijnlijk op den tegenstand dier officieren weinig acht worden geslagen. Intusschen geniet de bezetting sedert den wapenstilstand de grootst mogelijke vrijheid, en het heeft zelfs den schijn als of de bevelhebber het den soldaten gemakkelijk wilde maken zich te verwijderen; slechts weinigen maken echter gebruik daarvan. Aan levensmiddelen heeft men overvloed; maar de demoralisatie gaat alle beschrijving te boven.

Volgens een ander berigt zouden van de 20,000 man sterke bezetting van Komorn 14,000 man die vesting verlaten en te Gran de wapenen nedergelegd hebben, terwijl de 6000 achtergeblevenen het voornemen zouden hebben te kennen gegeven om zich tot den laatsten man te verdedigen.

— Uit Pesth meldt men van den 28sten Augustus:

«Het grootste deel van het in Hongarije staande Russische leger heeft reeds bevel ontvangen om langs den kortsten weg naar de Russische grenzen terug te trekken. Veldmaarschalk *Paskewitsch* begeeft zich naar Krakau. Het legerkorps van den generaal *Rüdiger* blijft vooreerst nog in Hongarije; met het hoofdkwartier te Miscolcz. De bestemming van het korps des generaals *Luders* in Zevenbergen is nog niet bekend. In elk geval vormen het vereenigde Donau- en zuiderlegers met de troepen van *Rüdiger*, en de Oostenrijksche en Russische troepen in Zevenbergen eene zoo ontzagwekkende magt, dat men voor mogelijke, doch niet waarschijnlijke pogingen om de vaan des opstands weder op te steken, niet beducht behoeft te zijn. De geruchten dat de verstrooide benden der opstandelingen zich onder *Bem* weder zouden vereenigen, zijn ongegrond."

— Volgens berigten uit Venetie van den 25sten Augustus, hadden de Oostenrijksche troepen dien dag eenige der forten bezet, en waren alle schikkingen in dier voege gemaakt, dat de bepalingen der kapitulatie wegens den aftogt der vreemde troepen en de overgave der stad den 28sten dier maand geheel ten uitvoer zouden gelegd zijn. De berigten voegen er bij dat slechts weinige Venetianen de stad verlieten, en dat de bevolking blijken gaf van hare vreugde over hare verlossing van het juk der revolutionnairen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 5den September.

Gisteren is de negende verjaardag van Z. K. H. den Prins *van Oranje*, alhier op de gebruikelijke wijs gevierd.

— Ten vervolge op onze laatste kennisgeving kunnen wij thans definitivelijk mededeelen, dat van wege de Sub-Commissie alhier tot het oprigten van een *Standbeeld ter vereering der nagedachtenis van Z. M. Koning* Willem II *te 's Gravenhage*, aan de Hoofd-Commissie aldaar de aanzienlijke som van *f* 1487.44½ ten bovengemelde einde is overgemaakt geworden.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal is bijeengeroepen om te vergaderen op den 10den September aanstaande.

— Laatstleden Maandag heeft de Tweede Kamer der Staten-Generaal hare werkzaamheden weder hervat.

Bij de opening der zitting geeft de Voorzitter te kennen, dat het vereischte getal leden niet aanwezig is en worden dienvolgens, overeenkomstig de deswege bestaande bepalingen, de namen der afwezige leden door den griffier opgelezen.

Zijn ingekomen eenige Koninklijke boodschappen, ten geleide van zoo vele wetsontwerpen met daarbij behoorende memoriën van toelichting. Die ontwerpen zijn de volgende: 1°. betreffende de heffing eener provinciale belasting in Overijssel; 2°. houdende nadere bepalingen, omtrent het opgeheven bijzonder fonds wegens de proceskosten; 3°. houdende regeling van het lager onderwijs, en 4°. het ontwerp van gemeente-wet.

Is ontvangen een Koninklijk besluit betreffende het verleenen van een onbepaald verlof tot herstel van gezondheid aan den heer *Wichers*, als minister van justitie, en de opdragt der tijdelijke waarneming van dat departement aan den heer *Lightenvelt*, minister van buitenlandsche zaken.

Voorts is van de Eerste Kamer ontvangen de kennisgeving omtrent de door haar genomen beslissingen ten opzigte van verschillende van de Tweede Kamer ontvangen wetsontwerpen.

Onderscheiden verzoekschriften zijn nog bij de Kamer ingekomen, waaronder één bij hetwelk de Vergadering wordt uitgenoodigd al zoodanige voorstellen aan te nemen, als kunnen strekken tot bevordering van het heil van Nederland.

Deze Vergadering alzoo alleen gediend hebbende tot het ontvangen van ingekomen stukken, gaat alzoo zonder het nemen van een besluit uiteen.

— In de zitting van de Tweede Kamer is het wetsontwerp tot heffing van twee provinciale belastingen in Friesland met 31 tegen 10 stemmen aangenomen.

In dezelfde zitting is ingekomen eene missive van den Minister van Finantiën, ten geleide der staatsrekening over 1845. Deze rekening is ten fine van rapport, in handen gesteld van eene commissie bestaande uit de heeren: *Verweij Mejan*, *van Zuijlen van Nyevelt*, *Heemskerk*, *Buchiène* en *van Doorn*.

De Commissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp tot bekrachtiging eener met de Nederlandsche Handel-maatschappij geslotene overeenkomst, heeft hieromtrent haar algemeen verslag uitgebragt. De beraadslaging over dit wets-ontwerp is bepaald op Vrijdag aanstaande, ten elf ure.

— Zaturdag hebben HH. MM. de Koning en Koningin, Prins *Hendrik* en de Kroonprins van Zweden zich naar Amsterdam begeven om tegenwoordig te zijn bij het van stapel loopen van 's Rijks stoomboot *Pluto*. Het doel der reis is echter niet bereikt, vermits het stoomschip halverweg de helling is vastgeraakt. De Vorstelijke personen zijn daarop dadelijk na de residentie teruggekeerd.

Na veel moeite is het Maandag gelukt de stoomboot *Pluto* geheel van stapel te doen loopen.

— Meer en meer spreekt men te 's Hage van onderhandelingen over een huwelijk tusschen den Kroonprins van Zweden en Prinses *Louisa*, dochter van Prins *Frederik* der Nederlanden. Prins *Karel Lodewijk Eugenius*, oudste zoon van den Zweedschen Koning *Oscar I* en van Koningin *Josephine*, dochter van den Hertog *Eugenius* van Leuchtenberg, is den 3den Mei 1826 geboren, en dus ruim 23 jaren oud. Prinses *Wilhelmina Frederika*, *Alexandrina Anna Louisa*, oudste dochter van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden en van H. K. H. Prinses *Louisa* van Pruissen, is den 5den Augustus 1828 geboren, en telt dus 21 jaren.

— Dat de zoo ongerijmde en ongunstige berigten, welke door vele Nieuwspapieren zijn verspreid, omtrent de reis van H. K. H. Prinses *Marianne* der Nederlanden, geheel bezijden de waarheid zijn, blijkt uit het navolgende berigt uit:

Cadix 13 Augustus. Laatstleden Maandag 6 Augustus, des namiddags 5 ure, is hier binnengeloopen het stoomschip *Willem I*, kapit. *Savert*, komende van Lissabon, hetwelk het den vorigen dag 's morgens 9 ure verlaten had. Aan boord van hetzelve bevond zich H. K. H. Prinses *Marianne* der Nederlanden en H. D. gevolg. H. K. H. heeft hier alle vorstelijke eerbewijzen, welke men aanbood, geweigerd. Onder het geleide van den Nederlandschen Consul heeft H. K. H. deze sierlijke en zindelijke stad bezigtigd. Den volgenden dag, 7 Aug., 's morgens 11 ure, verliet H. K. H. deze stad om de Guadalquivir op te varen en Sevilla te bezoeken, in welke stad, niet alleen de schoonste van Andalusië, maar van geheel Spanje, het reisgezelschap des namiddags 6 ure aankwam. Ook daar werd uit naam van H. K. H. aan de aanzienlijke deputatie, bestaande uit den Gouverneur, den Generaal en meer anderen, het verzoek, te Cadix gedaan, herhaald om onopgemerkt te blijven. Drie dagen heeft H. K. H. aldaar vertoefd en het merkwaardige bezigtigd, onder anderen de zoo prachtige *Kathedrale* kerk en de *El Kazar*, het paleis; welke gebouwen deels van Moorschen, deels van Christelijken oorsprong zijn. Onder geleide van eenige Hoogleeraren werden de ruïnen van Hispalis, de geboortestad van drie Romeinsche Keizers: *Trajanus*, *Hadrianus* en *Theodosius* bezocht. Den 11den is H. K. H. in deze stad teruggekeerd. Onder het geleide van den Consul woonden gisteren Ds. *van Senden*, Med. Dr. *Richard* en de Secretaris *van Rossum* een luisterrijk stierengevecht bij te San Marie. Het amphitheater bevatte meer dan 12,000 toeschouwers. Tien stieren verschenen er, allen zijn gevallen, nadat zij vijf-en-twintig paarden in den strijd hadden gedood. — Morgen vroeg vertrekt H. K. H. naar Malaga, van daar per rijtuig naar de oude Moorsche stad Grenada. Van Malaga wordt regelregt koers gezet naar Palermo; aldaar zal men eenige dagen vertoeven, daarna Messina aandoen om dan onafgebroken naar Joppe te stoomen. Het geheele reisgezelschap verkeert in den besten welstand; allen zijn gezond en opgeruimd en vol verlangen het Heilige Land te betreden.

— Door den Minister van Binnenlandsche Zaken zijn tot leden der commissie van beoordeeling voor den grooten wedstrijd, welke in dit jaar bij de Koninklijke academie van beeldende kunsten te Amsterdam zal plaats hebben, in het vak der beeldhouwkunst, benoemd de heeren: *D. D. Buchler*, lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, voorzitter van den raad van bestuur der academie te Amsterdam; *J. E. J. van den Berg*, correspondent van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, hoofd-onderwijzer bij de teekenacademie te 's Gravenhage; *E. F. Georges*, lid der academie, beeldhouwer te Utrecht; *J. van Harderwijk* Rz., lid der academie, te Rotterdam; *C. Leemans*, lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, directeur van het archæologisch kabinet te Leyden; *L. Moritz*, lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut en van de academie te Amsterdam; *J. W. Pieneman*, lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, 1ste directeur bij de academie, te Amsterdam; *L. Royer*, lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, directeur bij de academie te Amsterdam; *J. B. Weenink*, lid der academie en van den raad van bestuur der teeken-academie te 's Gravenhage.

— Aan de wed. van den hoogleeraar *Lulofs* te Groningen is, op grond van art. 55 der wet van 9 Mei 1846, een pensioen van *f* 1000 toegelegd.

— Door Z. M. is benoemd tot predikant bij de Hervormde gemeente te Chaam, zijnde eene Koninklijke collatie, de weleerw. heer *L. J. van Rhijn*, vroeger predikant bij de Remonstrantsche gemeente te Frederikstad, aan de Eider.

— Naar men verneemt, zijn door Z. M. benoemd tot ambtenaren der eerste klasse voor den dienst in Neêrlands Indië, de heeren Mrs. *D. L. F. de Pauly*, Jhr. *E. A. J. D. Dibbets*, *A. M. Fokker*, *W. A. van Jeveren*, *R. J. Bouricius*, *T. C. A. van Citters* en *A. J. W. Cornets de Groot*.

— Uit 's Bosch wordt gemeld, dat de cholera aldaar zoo goed als geheel geweken kan beschouwd worden. Volgens de laatste berigten was er geen enkele lijder in het burgergasthuis meer en was het niet bekend dat in de stad nog eenige aangetastte in behandeling was.

— Men leest in de *Haarlemsche Courant* onder dagteekening van den 1sten dezer:

«Tusschen de hier ter stede wonende heeren *P.* en *Q.* was eene weddingschap aangegaan om *f* 300, waarbij de laatstgenoemde had aangenomen den weg van Haarlem naar Amsterdam, te paard, in den draf, af te leggen in den tijd van 42 minuten. Heden ochtend vroegtijdig heeft deze wedrid plaats gehad. De heer *Q.* heeft de weddingschap gewonnen, vermits hij in het buitengewoon korte tijdsbestek van 41 minuten dien weg heeft afgedraafd."

— Twee echtgenooten te Zierikzee leefden sedert eenigen tijd van elkander gescheiden. De man dreef een kleinhandel en de vrouw won haar brood als naaister. Nu gebeurde het laatstleden Donderdag, dat de man zijne koopwaren aandiende aan de bewoners van het huis, waar de vrouw toevallig dien dag naaide. En naauwelijks ontmoette laatstgenoemde haren man, of zij viel plotseling dood ter aarde, zonder vooraf eenig blijk van ongesteldheid gegeven te hebben.

— Op den 31 Augustus ll. is het water in het droog gemaakt wordende Haarlemmermeer, bij de Oude Wetering, gepeild op eene el en negen en zestig en een' halven N. duim beneden A. P. Men heeft dus, gedurende de maand Augustus, op de geheele watervlakte negentien en een' halven N. duim gewonnen. Indien al de stand van Rijnlandsboezem, in de eerste dagen dier maand, eenige vertraging in den gang der pompwerktuigen heeft veroorzaakt, is deze gering geweest. Men rekent, dat, sedert de afsluiting van het Meer van Rijnlandsboezem, de waterspiegel daarin ongeveer eene el en zes Nederlandsche duimen is gedaald.

— Bij vonnis van den Kantonregter te Oosterhout, van den 18den Augustus, is *Wouter Antonie van Oversteeg*, te Raamsdonk, veroordeeld tot eene geldboete van drie gulden, wegens het laten loosloopen van eenen kwaadaardigen hond.

Den 27sten Augustus zijn door den Kantonregter te Zevenbergen veroordeeld *Johannis Emanuel Dolk*, schipper, wonende te Moerdijk, zich hebbende schuldig gemaakt aan overtreding van art. 21 van het reglement van politie voor de polders in Noord-Brabant, door het belemmeren van den afloop van het water aan de uitwateringsluis van den Royalen polder, tot eene geldboete van vijf gulden ten behoeve van dien polder.

Willem Kuelen, arbeider, *Johannis Allaarts* en *Jan de Vries*, beide schippers-knechts, allen wonende te Zevenbergen, ieder in eene geldboete van zes gulden, wegens het verwekken van beledigende en nachtelijke burengeruchten.

In den namiddag van den 28sten Augustus werd ontdekt, dat bij den bouwman *Adriaan Oomen*, wonende aan den Teteringschen weg, zijn ontvreemd, drie stuks ijzeren gewigten, ieder van 10 Ned. ponden en een dito langwerpig van 5 Ned. ponden, twee dorschvlegels, een bombazijnen buis, twee sijzen en twee touwen strengen met lederen hoozen. — Er zijn geene sporen van braak bevonden, zoodat men veronderstelt dat de deuren der schuur zijn opengelaten, en alzoo het binnentreden gemakkelijk gemaakt.

Den 31sten Augustus zijn alhier binnengebragt *Hendrik Matheus Boers*, geboren en laatst woonachtig te Geertruidenberg, en *Cornelis van Turnhout*, geboren en laatst woonachtig te Waspik, beiden bij arrest van het provinciaal hof van Noord-Brabant van den 21sten Junij jl., tot tuchthuisstraf veroordeeld, als schuldig verklaard aan de belangrijke diefstal in den laten avond van den 8sten December 1848, door middel van overklimming en braak, gepleegd in de bewoonde huizing van den heer *van den Muizenberg*, te Geertruidenberg. Naar de strafgevangenis te Woerden geleid wordende, gelukte het hun tusschen Montfoort en IJsselstein aan de hun geleidende geregtsdienaren te ontkomen, doch dank zij de waakzaamheid en ijver der maréchaussés te Geertruidenberg en den veldwachter van Raamsdonk, dewelke, bij toeval onderrigt zijnde, dat men meende de verdachte onder de gemeente Raamsdonk te hebben gezien, zich geene rust gaven voor dat het hun gelukte beiden in eene weide onder hooi verborgen te overvallen en aan te houden. De maatschappij is door die aanhouding aanvankelijk voor een paar groote boosdoeners gewaarborgd.

In den nacht van den 30sten op den 31sten Augustus, zijn van de opene werf van *Anna Maria Boot*, weduwe *Henderik van Raak*, Landbouweresse te 's Prinsenhage, zeven masten planken ontvreemd, de dieven hebben niet het minste spoor achtergelaten.

Bij vonnis van den Kantonregter te Ginneken, dd. 29 Augustus, is *Cornelis Kuijk*, aannemer, wonende te Breda, veroordeeld tot drie gulden boete en bij onvermogen om die te voldoen, tot een dag gevangenzetting, ter zake van overtreding van art. 11 en 28 van het reglement van Politie voor de gemeente Ginneken, door het nederleggen van boomen in de rivier de Mark, zonder daartoe vergunning van het gemeentebestuur verkregen te hebben.

Bij vonnis van het Kantongeregt Breda, van den 1sten dezer, zijn *Antonie van Alphen*, bouwman, *Jacobus Mathijssen*, broodbakker, beide wonende te Terheiden, en *Andreas Jonkers*, postiljon, wonende te Breda, veroordeeld elk tot drie dagen gevangenzetting, als schuldig verklaard aan het veroorzaken van beledigende nacht- en burengeruchten, onder de gemeente Terheiden.

Het ontwerp, tot regeling van het lager onderwijs, luidt aldus:

WIJ WILLEM III, enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat art. 194 der Grondwet voorschrijft, dat de inrigting van het openbaar onderwijs, met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, door de wet wordt geregeld; dat er overal in het Rijk van overheidswege voldoend openbaar lager onderwijs wordt gegeven, en dat het geven van onderwijs vrij is, behoudens het toezigt der overheid, en bovendien, voor zooveel het middelbaar en lager

onderwijs betreft, behoudens het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid der onderwijzers; het een en ander door de wet te regelen.

Zoo is het, enz.

Titel I. *Algemeene bepalingen.* Art. 1. Het lager onderwijs omvat het lezen, schrijven, rekenen en de Nederlandsche taal; voorts de beginselen van de navolgende leervakken: geschiedenis, aardrijkskunde, zingen, levende talen, stel- en meetkunde, teekenen, natuurlijke geschiedenis, landbouw, gymnastie.

Art. 2. Dit onderwijs wordt gegeven in scholen en in de woningen van particulieren. Het eerste is school-, het laatste huisonderwijs. Behalve de eigenlijke scholen van lager onderwijs, zijn er bewaarscholen, ter voorbereiding van kinderen, beneden den ouderdom van zes jaren, voor dat onderwijs, en herhalingsscholen tot onderhouding van het vroeger geleerde.

Art. 3. De scholen worden onderscheiden in openbare en bijzondere. De scholen, van overheidswege opgerigt en onderhouden, zijn openbare; alle overige zijn bijzondere scholen.

Art. 4. Alle scholen worden gehouden in localen, voor de gezondheid niet schadelijk, voorzien van de noodige hulpmiddelen voor het onderwijs.

Art. 5. Niemand mag onderwijs geven zonder den vollen ouderdom van zestien jaren te hebben bereikt. Om aan het hoofd eener school te staan, moet men meerderjarig zijn.

Art. 6. Vreemdelingen behoeven tot het geven van onderwijs Onze vergunning. Zij mogen niet aan het hoofd eener school staan. Hiervan kan echter, in zeer bijzondere gevallen, door Ons opheffing worden verleend.

Art. 7. Tot het geven van onderwijs zijn niet bevoegd, die, bij eindvonnis, *a.* wegens misdaad zijn veroordeeld; *b.* veroordeeld zijn wegens diefstal, opligting, misbruik van vertrouwen of aantasting der zeden; *c.* verstoken zijn van de uitoefening van alle of eenige burgerlijke of burgerschapsregten.

Art. 8. Die, zonder daartoe geregtigd te zijn, onderwijs geeft, wordt voor de eerstemaal gestraft met eene boete van *f* 50, voor de tweedemaal met eene boete van *f* 100 en gevangenis van een tot drie maanden, te zamen of afzonderlijk, en vervolgens telkens met eene gevangenis van vier maanden tot een jaar. Deze bepalingen zijn niet van toepassing op degenen die uitsluitend onderwijs geven in zingen, teekenen, natuurlijke geschiedenis, landbouw of gymnastie.

Titel II. *Openbare scholen en voorziening in de kosten van het openbaar onderwijs.* Art. 9. In elke gemeente is een voldoend aantal openbare scholen aanwezig. De gemeenteraad bepaalt dat getal, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten. Deze bevelen de vermeerdering van dat getal, wanneer zij het, in verhouding tot de bevolking en behoefte der gemeente, ongenoegzaam achten. Kleine naburige gemeenten kunnen door Gedeputeerde Staten gemagtigd worden, gezamenlijk éene openbare school op te rigten en te onderhouden. Overal worden, zooveel mogelijk, bewaar- en herhalingsscholen opgerigt of aan de openbare scholen verbonden.

Art. 10. De openbare scholen worden verdeeld in: *a.* scholen der 2de klasse, waar onderwijs wordt gegeven in: lezen, schrijven, rekenen, en in de eerste beginselen van Nederlandsche taal, geschiedenis, aardrijkskunde, zingen; *b.* scholen der 1ste klasse, waar hetzelfde onderwijs wordt gegeven als in die der 2de klasse, doch tevens verder voortgezet. Bij alle openbare scholen mogen ook onderwezen worden de beginselen van teekenen, natuurlijke geschiedenis, landbouw en gymnastie, en in die der 1ste klasse bovendien de beginselen van levende talen en van stel- en meetkunde.

Art. 11. Het onderwijs op de scholen der 2de klasse, en waar geene scholen der 2de klasse zijn, op die der 1ste klasse, is kosteloos voor de behoeftigen en minvermogenden. De gegoede betalen op de scholen der beide klassen een matig schoolgeld. Het bedrag daarvan wordt door den gemeenteraad, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, bepaald en door den gemeente-ontvanger geïnd, op de wijs, voorgeschreven voor de directe belastingen.

Art. 12. De gemeenteraad voorziet in al de kosten van het openbaar onderwijs in de gemeente. Hij brengt de daartoe noodige gelden als verpligte uitgaven op den staat van begrooting der gemeente.

Art. 13. Onder de kosten, in het voorgaande artikel bedoeld, zijn begrepen: *a.* de bezoldiging der onderwijzers en onderwijzeressen, ondermeesters en ondermeesteressen, *b.* het aanschaffen, verbeteren en onderhouden der scholen, schoolmeubelen en woningen der onderwijzers en onderwijzeressen, *c.* de overige hulpmiddelen voor het onderwijs, waaronder het noodige voor vuur en licht, de schoolboeken en verdere schoolbehoeften voor de leerlingen.

(Het vervolg hierna).

Naar wij vernemen is onze jeugdige stadgenoot, de heer *W. van den Heuvel*, sedert eenige maanden élève van het *Conservatoire de Musique* te Brussel, waar hij reeds twee vereerende getuigschriften heeft verworven. voornemens eerlang, tijdens hij zich alhier met verlof zal bevinden, een Concert te geven, waarvan de opbrengst zal strekken tot onderhoud van zijne Moeder en jongere Broeders, wier eenige steun hij is.

De heer *J. Wijmer*, muzijkmeester, oprigter en directeur van het verdienstelijk *Harmonie-Gezelschap* te dezer stede, gaf den jongen *van den Heuvel* aanvankelijk onderwijs op de viool, voor welk instrument hij een bijzonderen aanleg scheen te hebben. Bij het vertrek van den heer *J. Wijmer* naar Amerika, nam zijn jongere broeder, de heer *P. Wijmer*, de zorg voor de verdere ontwikkeling van zijns broeders kweekeling op zich, met zulk een gelukkigen uitslag, dat deze weldra de grootste vorderingen maakte, en daarmede in zijne tegenwoordige betrekking steeds voortgaat. Wij meenen dus met regt te mogen onderstellen, dat onze jeugdige Virtuoos zijnen hoorderen een zeer genoegelijken avond zal verschaffen.

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM, 3 September.

TARWE flaauw en alleen bij gerijven verkocht: 128 ℔ bonte Pools. *f* 290; 129 ℔ Jar. Gelders. *f* 238; 126 ℔ Jar. Zeeuws. *f* 240; 133 ℔ N. Gelders. *f* 234.

ROGGE prijshoudend met wat meer handel: 122, 126 ℔ Pruiss. *f* 140, 148; 119 ℔ dito *f* 130; 121 ℔ Holst. *f* 130; 122, 124, 125 ℔ N. Inl. *f* 128, *f* 132, 134.

GERST flaauw en zonder handel.

HAVER in een doen: 77 ℔ N. Voeder *f* 82.

BOEKWEIT lusteloos; 120 ℔ N. Gooische *f* 150, 153, op levering; 118 ℔ dito *f* 5 1/4 per mud.

KOOLZAAD: op 9 Vat, in April 66 P. vl.; Sept. 63 P. vl.; Oct. 63 1/2 P. vl.; Nov. 64 P. vl.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* 40 1/2; Vlieg. *f* 39 1/2; in Mei eerstk. *f* 39 3/4; Sept. *f* 39 1/4; Oct. *f* 39 à 1/4; Nov. *f* 39 1/4; Dec. *f* 39 3/8 à 1/2.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* 29 1/4; Vlieg. *f* 28 1/4.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* 39 1/2.

RAAPKOEKEN *f* 58 à 62. — **LIJNKOEKEN** *f* 7 à 9 1/2.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 4. SEPTEMBER 1849.

Het Nederl. Mudde Tarwe Jarige	van *f*	8,00	tot *f*	9,25.
Het dito dito Tarwe (Nieuwe)	» »	7,60	» »	8,00.
Het dito dito Rogge (Nieuwe)	» »	4,25	» »	4,35.
Het dito dito Rogge (Oude)	» »	0,00	» »	4,70.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Boekweit	» »	4,40	» »	4,75.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.			»	0,16.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.			»	0,16.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.			»	0,25.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.			»	0,23.
Een Nederl. pond Tarwe-meel			»	0,32.
Een dito pond grof Tarwe-meel			»	0,16.
Een dito pond Boter			»	0,60.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)		*f* 2,00	tot *f*	2,25.
Het 1000 Eiken Telhout			»	2,60.
Het 1000 Doof Hout			»	2,0[illegible]
De kar Spaanders			»	2,65.
De » Struiken			»	2,80.
De 100 Mutsaard			»	3,50

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (4 *September*) waren de fondsen genoteerd: Ned. 2 1/2 pCt. 54, 1/8, 1/16; 3 pCt. 64, 3/16, 64; 4 pCt. 84 1/2, 5/8, 1/2; Amort.-Syndik. 3 1/2 pCt. 84 1/4; Handelm. 155 1/2; Haarlemmermeer 99 7/8; Aand. Rijnspoorweg 77; Belgie 2 1/2 pCt. 46 7/8, 47 1/16, 47; Spanje Ardoins 12 1/8, 1/4; dito van 510 p. st. 12 3/16, 1/4; 3 pCt. 35 3/4, 36; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 27 3/8, 1/2, 7/16; Coupons Ardoins 8 3/8; Fr. Uitgest. 3 1/4, 5/16; Portugal 5 pCt. 30 3/16, 3/8, 3/16; 4 pCt. 31 1/4, 1/2, 1/4; Rusland 5 pCt. 105; Certif. 1831—33 93 1/2; 4 pCt. bij *Hope* 86 1/4, 1/2; Id. bij *Stieglitz* 83 3/8, 85; Inschrijv. in Assign. 6 pCt. 64; Certif. van dito 64 1/2; Polen Aand. 139, 140; Oostenr. Metalliek 85 1/4, 5/8; Id. 2 1/2 pCt. 44 3/8, 43 3/4; Fr. Oblig. 3 pCt. 53, 1/2.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.